

Rovatvezető: Gáspár-Hantos Géza

ERDÉSZETI POLITIKÁNK MEGÚJÍTÁSÁNAK ALAPELVEI

I. A magyar erdészeti politika megújításának irányai

Joggal merül fel a kérdés, hogy a folyamatban levő, világszerte megfigyelhető és a hazai társadalmi, gazdasági és szemléletbeli változások ismeretében mi az, ami az utóbbi négy évtized erdészeti politikájának elveiből és gyakorlatából a mai viszonyok között is fenntartható, mit kell módosítani vagy elhagyni.

Az Országos Erdészeti Egyesület nem vállalkozhat az új erdészeti politika részletes kidolgozására, de egy állásfoglalásban összegezheti azokat a tapasztalatokat és véleményeket, amelyek a szaktársadalomban felhalmozódtak, illetve kialakultak. Erre kötelezik saját alapszabályai is. Egy ilyen állásfoglalás az illetékes állami szervek munkáját megkönnyíti, a tévedések lehetőségét, legalább a fő kérdésekben, erősen csökkenti, mivel a széles körű társadalmi tapasztalatot foglalja össze.

Megvizsgáltuk az utóbbi időben, részben a reformfolyamat eredményeként bekövetkezett változásokat és négy olyan kérdést találtunk, amelyek az eddigi erdészeti politika, ill. eszközrendszerének felülvizsgálatát indokolhatják:

1. *A társadalmi igény erőteljesen nőtt és folyamatosan növekszik az erdők társadalmi szolgáltatásai, jóléti és környezetvédelmi funkciói iránt, miközben feladata továbbra is a nyersanyagtermelés.*

Az erdő és a fa mint megújítható erőforrás, illetve újratermelhető nyersanyag és energiahordozó, egyre számottevőbb szerepet tölt be a magyar társadalmi életben.

Céltudatos erdőtelepítési politikán kívül közrejátszott ebben az ökológiai mozgalom is, amely a világ számos államában, elsősorban Európában és Észak-Amerikában, a természeti környezet alkotóelemeinek (talaj, víz, levegő, élővilág) az ember életében betöltött szerepét az utóbbi másfél-két évtizedben gyors ütemben felértékelte és a természeti erőforrásokkal folytatott gazdálkodás ügyét az általános társadalompolitika síkjára emelte. Ennek következtében az erdő nyersanyagtermelő képessége mellett felértékelődött az ún. immateriális haszna is, amilyen pl. a földi élet feltételeinek biztosításában, az ember testi-lelki regenerálódásában, egészségmegőrzésében betöltött szerepe. Ez a folyamat egyre erősebb nyomatókkal ráírnyítja a társadalom széles köreinek, elsősorban a jövőért is felelősséget érzőknek a figyelmét az erdőkre és az erdőgazdálkodásra, annak minőségére.

Ezek a folyamatok már eddig is (a jövőben pedig várhatóan még inkább) súlyponteltolódást vontak maguk után az erdők hármass funkciójának érvényesítése terén. Tapasztalható, hogy a közvélemény olykor többre értékeli az erdők immateriális hasznát és szolgáltatásait, mint a gazdasági szempontból elsődlegesnek tekintett fatermelési funkciót. Ezekből a társadalmi tendenciákból azt a következtetést kell levonni, hogy az eddiginél erőteljesebb humánökológiai orientáltságú erdészeti politikát kell megvalósítani. Nem tagadva meg az erdőnek az anyagi termelésben betöltött szerepét, az erdőgazdaságnak — az elsődleges faiparral, az erdészet integráns részével együtt — lehetőségeihez mérten hozzá kell járulnia a népgazdaság fejlődéséhez, fával és fatermékkel való ellátásához, a konvertibilis exporthoz stb.

Az erdőgazdálkodást a rendszerszemléletben megszervezett komplex tájgazdálkodás fontos, szerves alkotóelemének kell tekinteni. Így az erdészeti politika célja az agroökológiai potenciál maximális kiaknázása a jelen és a közeljövő, ugyanakkor konzerválása és fejlesztése a távolabbi jövő számára. E politika az erdőtöke mennyiségi bővítése, illetve az erdő hozadékának növelése útján valósul meg.

Mind a faanyagszükségletnek, mind az erdők immateriális szolgáltatásai iránti növekvő igényeknek kielégítését, valamint az agroökológiai potenciál ésszerű és maximális kiaknázását továbbra is — a mezőgazdaság által gazdaságosan nem használható földekre — új erdők telepítése, s ezáltal az erdővagyon mennyiségi bővítése, másrészt a kitermelt erdők felújításakor az erdőszerkezet tudatos átalakítása, s így az erdővagyon minőségi növelése révén kell megvalósítani.

Emellett az erdőtőke hozadékának folyamatosságát is biztosítani kell. Az erdőgazdálkodásnak elvileg környezetbiológiai értelemben olyan végtelen folyamatnak kell lennie, amely az erdő életében átmenetileg sem okoz tartós vagy irreverzibilis változással járó megszakítást. Ökonómiai értelmezésben a tartamosság általában a fakitermelés, a fahozam állandó szintjét vagy egyenletesen emelkedő tendenciáját jelenti — nem csupán mennyiségben, hanem értékben is.

2. A gazdasági reform mai fokán élesen felvetődik a társadalmi tőkével való gazdálkodás javítása, s tőketulajdonosi érdekeltség kibontakozása.

Könnyű belátni, hogy a szocializmus gazdaságának általános vagyonérdekeltségi problémái az erdővagyon esetében minden másnál feszítőbbek. Okai a következők:

- A fa rendkívül hosszú termelési ciklusa. Legértékesebb fafajainknál meghaladja az egy évszázadot. A 30%-ot elfoglaló, gyorsan növfő fafajaink esetében is 15—30 esztendő.
- Az erdőgazdálkodás igen nagy nemzeti vagyont kezel. Csupán erdeink faállományának értéke százmilliárd forintokban mérhető. E felett van még az erdők felbecsülhetetlen immateriális értéke, valamint a termelőeszközök és ingatlanok. Ez a hatalmas vagyon egyenletesen adja hozadékát — ha helyesen gazdálkodunk. Gazdálkodási hibák következtében a hozadék hosszabb-rövidebb időre jelentős mértékben lecsökken. A jelen hibái a jövő évtizedeiben fognak súlyos népgazdasági gondokat okozni, amikor a hibák okozói esetleg már nincsenek is életben. Az ilyen hibák kijavítása csak több évtized, esetleg évszázad alatt lehetséges. Az erdőben levő nemzeti vagyon károsodásának veszélyét súlyosbítja, hogy a hosszú termelési ciklus miatt a jövő felélése, a társadalom hosszú távú érdekének károsodása a jelenben csak nehezen érzékelhető.
- Az erdőgazdálkodásban lehetőség van arra, hogy a jelenben értékesítsük azt a terméket, amely csak hosszú évek vagy évtizedek múlva kerülhetne sorra. Ilyen lehetőség az iparban vagy a mezőgazdaságban nincs.
- A termékszerkezet megváltoztatása csak az erdőállományok sok évtizedes nevelése során érhető el. Így aztán a piaci hatások (kereslet) érvényesülése is eltér az olyan népgazdasági ágaktól, amelyek egy vagy néhány év alatt képesek termékszerkezetüket lényegesen átalakítani.
- Végül máshol nem létező sajátossága az erdőgazdálkodásnak, hogy gyakorlatilag nincs alternatívája.

A fentiekre tekintettel, a reformfolyamattal összhangban az erdőgazdálkodást indokolt az utóbbi évtizedek szellemétől eltérő módon definiálni, és ezzel népgazdasági illeszkedésére új következtetéseket levonni.

- A faültetvények kivételével, az erdőgazdálkodás a nemzetgazdaság rendszerében nem hosszú termelési ciklusú növénytermesztés, hanem az erdővel, mint tőkével (vagyonnal) történő gazdálkodás. Az „erdő” tehát nem egymást követő „munkafolyamatok” terméke, hanem hozadékot adó „termelő tőke”. Az erdőgazdálkodás célja a szabályozott, hosszú távon folyamatos — ameddig lehetséges folyamatosan növekvő — tőkehozadék nyerése. Ezért az erdőgazdálkodás csak olyan gazdálkodási (területi, szervezeti, tőkepiaci, végső soron érdekeltségi) keretekben folyhat, amely e célnak megfelel. A vagyonérdekeltség itt nem szűkíthető le a megtérülésben versenyképes tőkehozadék elérésére (sőt e cél prioritása káros!), hanem az erdővagyon évtizedek múlva térülő befektetéseinek kell — a szervezeti és szabályozórendszer eszközeivel — elsőbbséget biztosítani.
- Az erdő nemcsak termelő tőke, hanem az emberi környezet fontos eleme; környezet- és természetvédelmi vagyon is. Ezért a vállalkozó számára az erdő jellemzően nem konvertálható versenyképesebb hozadékú tőkévé. Következésképpen a gazdálkodót vagy ki kell vonni a vállalkozás versenyszférájából, vagy a társadalomnak központi forrásból, differenciáltan meg kell térítenie

a vállalkozó számára a versenyképesen nem térülő, de a fenntartáshoz szükséges ráfordításokat.

A tulajdonosi érdekelttség megoldása semmiképp *nem indokolja a magántőke szerepének növelését* az erdővagyon tulajdonviszonyaiban. Ezzel szemben az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás munkáiból részt vállaló magántőke nagyon hasznos lehet. A felaprózott magánerdőknél nemzetközi viszonylatban már régóta valamilyen integrálódási törekvés figyelhető meg. A tulajdonviszonyok mai szintjén Magyarországon nem lehet vonzó a magántőke számára az évtizedek múlva esedékes — világviszonylatban alacsony rátájú megtérülés. Kivételt képezhetnek a magánerdőből létrejövő faültetvények.

A termelő (álló) tőke, illetve környezet- és természetvédelmi tőke szemléletű erdőgazdálkodástól célszerű elválasztani a mezőgazdasági növénytermesztés rendszerébe illeszthető, azzal versenyképes faültetvények létesítését, illetve üzemeltetését. Ez esetben a gazdálkodás cél- és eszközrendszere megegyezik a mezőgazdasággal.

3. A gazdaság reformja következetesen a társadalmi tulajdont használó vállalkozói közösségek önállóságának fokozására törekszik.

A kérdés szorosan összefügg az előzővel: a két törekvés a szocializmusban nehezen egyeztethető. A vállalkozói és a tulajdonosi érdekelttség jellemzően nem azonos. Az iparban a két érdekelttség közelítése nem reménytelen és erre több koncepció született már (részvénytársaság, holding stb.). A természeti erőforrásokkal történő gazdálkodás esetében azonban a konfliktus igen éles, az ipar esetében alkalmazott módszerekkel feloldhatatlan. Tovább növeli a megoldás nehézségét, hogy a természeti erőforrások kiaknázása terén a társadalmi és magántulajdonosi érdekek konfliktusát kapitalista környezetben sem oldja meg a szabadpiaci gazdálkodás, ott is állami beavatkozást alkalmaznak.

Mivel a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás feszültségei az erdő esetében a legsúlyosabbak, a központi, kormányzati beavatkozások — *a szervezet és a szabályozás terén* — elengedhetetlenek. Nem indokolt tehát általánosítva a beavatkozás mértékének csökkentésére törekedni, de ugyanakkor a jobb népgazdasági illeszkedést kell célul kitűzni. A helyes irány az, ha az erdővagyonra jellemző döntéseket az eddiginél is jobban kivonjuk a vállalkozói szférából, míg az erdőtőke hozadékának a *bővített újratermelésében* (a bővített tőkevisszapótláshoz) *szükséges hányadán felüli részének hasznosításában teljes szabadságot* biztosítunk a vállalkozói versenynek.

4. A túlszaporodott vadállomány károsítása, ill. a vadgazdálkodás szabályozásának hiányosságai.

Az erdő- és vadgazdálkodás közötti összhangot végre a valóságban is meg kell teremteni. Teljes körű és igaz információkkal fel kell tártani a helyzetet, amely sokszor rendkívül rossz.

A vad, mint az erdő szerves része, tulajdonilag sem választható el az erdőtől. Nem vadászati célú erdőben *vadgazdálkodást* csak az erdő fenntartásáért felelős szerv folytathat.

A *vadászati jog* az erdőterület tulajdonosát illeti. Állami erdőben a tulajdonos vadászati jogát az erdő kezelőjén keresztül gyakorolja. A tulajdonjog fentiek szerinti rendezése esetén a vadászatra jogosult teljes anyagi felelősséggel tartozik a vad által az erdőben okozott, hosszabb távon jelentkező károkért (növédekkiésés, fafajeltolódás, értékcsökkenés stb.). Ha a jelenlegi tulajdonviszonyokban lényeges változás nem lesz, ezen felül az erdőgazdálkodó teljes kártalanítását is vállalnia kell a vadászati jog gyakorlásából származó haszon élvezőjének, objektív felelősség alapján.

Minden erdőben biztosítani kell az elsődleges rendeltetés feltétlen primátusát. Az elsődleges fatermesztésre kijelölt erdőkben csak a szakszerű erdőgazdálkodást nem gátló, az erdő vadtűrő képességének megfelelő vadállományt szabad fenntartani. Ezen a határon belül törekedni kell mindenütt a kulturált vadászatot és az erdő és vad együttes, maximális hozamát biztosító vadállomány jelenlétére.

Összefoglalva az I. fejezetben foglaltakat, a felsorolt 4 tényező egyike sem teszi szükségessé eddigi erdészeti politikánk alapelemeinek megváltoztatását, inkább meg-

erősítésüket, ill. kiegészítésüket igényli.

Továbbra is fenn kell tartani az eddigi erdészeti politikánk következő alapelemeit:

- A társadalom hosszú távú érdekeinek megfelelő, a rövid távú gazdálkodói érdekeknek ki nem szolgáltatott erdőterv készítésére vonatkozó kötelezettség.
- Az erdő- (üzem-) -terv szerinti gazdálkodás kötelezettsége.
- A mennyiségi és minőségi bővített újratermelés, racionális földhasználat, az erdőterület növelése, a termőhelyi adottságoknak legjobban megfelelő fajok telepítése. Az újratermelés folyamatossága a tartamosság, szakszerű felújítás, szerkezetátalakítás.
- Erdővédelem.
- Műszaki fejlesztés, oktatás, kutatás meggyorsítása.
- Széles körű társadalmi ellenőrzés kialakítása és biztosítása.

A megváltozott körülményeknek megfelelően, *nagyobb súlyt kell adni erdészeti politikánk következő elemeinek:*

- az erdők humánökológiai szerepének,
- az erdővagyon-gazdálkodás és az ehhez tartozó érdekelttség megteremtésének,
- a vadgazdálkodás összehangolásának az erdőgazdálkodással.

II. Az erdészeti politika eszközrendszere

A vázolt irányok és célkitűzések megvalósításához az erdőgazdálkodás érdekelttségi rendszerét kell alapos vizsgálat alá venni. Keresni kell azokat a szervezeti és (jogi, közgazdasági) szabályozási módokat, amelyek a célokat úgy közelítik meg, hogy ugyanakkor az ágazat, a népgazdaság irányítási rendszerébe megfelelően illeszkedjék. Az érdekeltség megoldására több változat jöhet szóba:

1. Az erdő tulajdonosi funkcióját a társadalmi tulajdont kezelő (használó) vállalat, szövetkezet gyakorolja.

Változatai:

- a) Központi finanszírozással beépíteni az erdő készletérték-változásait a vállalati mérlegekbe. A készletváltozást csak megközelítő pontossággal tudjuk meghatározni.
- b) Mobil erdőpiac, ahol évtizedek múlva téríthető befektetések és várható járadékok az egyes erdőparcellák mai értékét (a kamatok figyelembevételével) meghatározzák. Az ilyen szintű tőkepiac feltételei még nincsenek meg Magyarországon (tőkés viszonyok között is beszűkült).
- c) Megteremteni a gazdálkodó kollektívák dolgozóinak közvetlen és tartós (adásvételi ügyletek örökösödés tárgyát is képező) tulajdonosi érdekelttségét a hosszú távú és pozitív erdővagyon-gazdálkodásban, a vagyon tárgyát képező erdő-tőke fejlesztésében. Mivel az erdő kisparcellás, egyéni művelésre nem alkalmas, a magántulajdoni érdekeltségre nem építhetünk. Az ösztársadalmi tulajdonnak a döntésekben részt vevők (vezetők, dolgozók) társadalmi tulajdonába adása az erdőtőke megőrzésére nem alkalmas érdekelttség.
- d) Mérsékelni az erdőgazdálkodó kollektíváknak (mindenekelőtt az állami erdőgazdaságok dolgozóinak) a gazdálkodás jövedelmezőségéhez közvetlenül fűződő anyagi érdekelttségét az ágazatnak a versenyszférából történő kivonásával, közszolgáltató üzemként. Ez azt jelentené, hogy a jövedelemtermelő képessége, feladata megmaradna, de azt nem fizetné be az állami költségvetésbe az adózás fennálló szabályai szerint, hanem elsősorban az önfinanszírozásra és önfejlesztésre fordítaná (beleértve az erdők immateriális szolgáltatásaival kapcsolatban felmerülő költségeket is). Ez a rendszer — a tapasztalat és a logika szerint — az ágazat pénzügyi pozíciója tekintetében előnyös, de az érdekelttségi viszonyokra csak közvetve hat (a szükség kényszere a vagyon felélésére kisebb).

2. Az erdőtulajdonos funkcióját versenyszférán kívüli szervezet gyakorolja.

Ez esetben az alábbi változatok merülnek fel:

- a) Az egész mai erdőgazdasági vertikum az állami szektorban, az államhatalomhoz kapcsolódó hivatali szervek által, közvetlen irányításúvá válik az állami

költségvetésen keresztül (A régi kincstári és az 1968. előtti modell.) Nem illeszkedik a mechanizmusba és az ágazat fejlődésére vélhetően káros (költségvetési korlát, bürokrácia).

- b) A tulajdonosi funkciók gyakorlásának rendeleti, felügyeleti korlátozása a vállalatoknál. Ez a mai modell, amelyet lehet javítani, tökéletesíteni. Ha ennél a megoldásnál maradunk, erősíteni kell az erdőterv jogi háttérét, amelyet csak a vállalkozóktól anyagilag és erkölcsileg teljesen független szervezet készítheti, az erdőtervek minőségét, adatainak megbízhatóságát átütően fokozni kell. nagyobb anyagi ráfordítások árán is; növelni kell az erdőfelügyelet kapacitását és tekintélyét. Hátránya, hogy a rendszer kevésbé illeszkedik a mai mechanizmusba és így a konfliktusok a piactól függetlenül, szubjektív megítéléssel vagy bürokratikusán oldhatók meg.
- c) Az erdő művelése kiválik a vállalati szférából és a közszolgáltató vállalatokhoz hasonló keretben működik. Szolgáltatása a társadalom hosszú távú érdekeit szolgáló erdőkomplexum. Bevétele a vágásérett erdőrészek értékesítéséből és feldolgozásából származik. Hátránya a munkafolyamatok szétválásának konfliktusa. Érdekeltségi viszonyai a költségvetésen keresztül beállíthatók a vagyonérdekeltségbe.
- d) Az erdőtulajdonosi funkciót a közszolgáltató beruházó vállalatokhoz hasonló költségvetési és/vagy önfinszírozó szervezet gyakorolja. Az erdőművelési munkát kivitelező vállalkozónak kiadja, a vágásérett fát tőárért eladja. Speciális érdekeltisége beállítható a vagyongazdálkodásba. Itt a termelési folyamat nem válik szét, de a vállalkozói piac kialakulása, mozgása kockázatos.

A jelenlegi körülmények és ezek várható alakulása miatt az 1/d) és a 2/c), d) változatok látszanak elfogadhatónak, ezért ezek részletes kidolgozását javasoljuk.

Nem vitatható, hogy a megvizsgálásra javasolt változásokkal kapcsolatban sok tekintetben nincsenek tapasztalatok. Mivel azonban a jelenlegi megoldás nem megnyugtató, ezért kénytelenek vagyunk a sajátosságainknak megfelelő rendszert tovább keresni.

Bármelyik változat mellett dönt a kormányzat, az erdőtvény és végrehajtási utasításai alapos, tartalmi átdolgozásra szorulnak. A vadászati, ill. vadgazdálkodási jogszabályok gyökeres átdolgozása pedig semminemű halasztást nem tűr.

Hazánk jelenlegi és hosszabb távon is bizonyosra vehető faanyaghiánya arra kötelez bennünket, hogy maximális fahozamra törekedve, minél nagyobb területen, szakszerű erdőgazdálkodást folytassunk. Az ehhez szükséges anyagi alapot csak a kitermelésre kerülő faállományok különbözőzeti járadékának (a kitermelési költséggel és normatív nyereséggel csökkentett, piaci áron számított primér árbevétel) teljes koncentrációjával lehet garantálni.

Az így képzett, minden bizonnyal jelentős nagyságrendű Erdőfenntartási Alap első részéből egyenlő eséllyel kellene indítani minden erdőfelújításra kötelezett vagy vállalkozó gazdálkodót. A maradék összeget pedig nyilvános pályázat alapján ott kellene kizárólag az erdőgazdálkodás fejlesztésére befektetni, ahol legmagasabb kamatra lehet számítani.

Addig is, amíg az új érdekeltiségi rendszer bevezetésre kerül, az erdők felújításához és a fiatalkori erdőnevelési munkák elvégzéséhez szükséges pénzügyi alapot továbbra is központilag kell képezni és kezelni úgy, hogy a gazdálkodó egységek általános helyzetüktől függetlenül biztosítsák az erdők újratermelésének fedezetét.

Budapest, 1989. január hó

(Az 1989. január 31-i elnökségi ülés után átdolgozott anyag.)

A válaszmány, 1989. május 9-én, Budapesten, dr. Herpay Imre elnök vezetésével, ülést tartott. Az elnök a napirend előtt ismertette, hogy a MEM előterjesztése alapján a Minisztertanács törvényjavaslatot nyújtott be az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló, 1961. évi VII. törvény módosításáról. A hír meglepetésként érte az egyesületet, mert volt egy olyan megállapodásunk a MEM—EFH-val, hogy az új erdőtvény szövegének véglegesítésére csak 1990 őszén fog sor kerülni. Addig az EFH és az OEE is összegyűjti a véleményeket, melyeket közösen megvitattunk.

Mivel csak a választmányi ülés előtt néhány nappal jutottunk hozzá a törvényjavaslat szövegéhez, azért a tagok előzetes, írásos tájékoztatása nem volt lehetséges.

Felmerült ugyan, hogy *esetleg* lesz a gazdasági társaságokról szóló törvény, a földtörvény „tervezett” (feltételezett?) módosítása és a gazdálkodó szervezetek, társaságok átalakulásáról benyújtandó törvénytervezet miatt az erdő tulajdonjogának tisztázására. Erre vonatkozó konkrét elképzelés azonban nem volt ismeretes. A benyújtott javaslat egyébként messze túlmutat a tulajdonjogon és az erdőgazdálkodás számos olyan, kardinális kérdésére, amely az említett törvények életbe lépését nem érinti.

Az erdőtervny módosítási javaslatáról, az új erdőtervny előkészítésével foglalkozó egyesületi bizottság véleményét is összefoglalva, *Gáspár-Hantos Géza főtitkár* adott tájékoztatót. Az ETV-módosítást a gazdasági társaságokról és a földről szóló törvény, illetve törvény módosítása indokolja. A MÉM-indoklás kiemeli, hogy „az erdőgazdálkodást gazdasági társaságok is az általános feltételek mellett folytathassák”. Az OEE több ízben kifejtette azon véleményét, hogy az erdőgazdálkodást különleges, más ágazattal össze nem hasonlítható feltételei miatt nem szabad más ágazatokra vonatkozó, *általános feltételek* közé szorítani. Az erdő különleges társadalmi-humán ökológiai jelentősége, hosszú természeti ciklusa, a tartamosság követelménye, az, hogy az erdőnek nincs alternatívája, nem teszi lehetővé a szántó-földi művelésnek, vagy egy csavargárnak megfelelő, általános feltételek közötti gazdálkodást. Az erdő speciális helyzete sajátos feltételrendszert követel. Így volt ez a múltban és így van ez ma is, a legfejlettebb országokban is. Az egyes módosításokra adott többségi vélemények az alábbiak:

Szinte senki nem ért egyet az állami erdőkben a *tulajdonosi irányítási joggal*. Az erdő elsődlegesen mindig közösségi célokat szolgál. A társadalom alapvető érdeke, hogy az erdők sorsa ne legyen sehol kiszolgáltatva teljesen a tulajdonos érdekeinek. Az állami tulajdon — ha másutt nem is egyértelműen — de az erdő vonatkozásában határozott előnyökkel jár. Az állam tulajdonosi jogát — minden más területtől eltérően — nem korlátozni, hanem ésszerű formában fenn kell tartani, az állami erdők kezelésének módját új alapokra kell helyezni és a rövid és hosszú távú érdekeltséget arányosan kielégítő feltételrendszert kell kialakítani (vagyonérdekeltség stb.). Az állami erdők nem szolgálhatják kisebb csoportok, lobbyk érdekeit.

A vállalati tulajdonjogú állami erdők tulajdonjogának az átruházásával szinte senki nem ért egyet. Milyen jogen idegeníthetik el a társadalmi közösség tulajdonát egyes személyek vagy kisebb csoportok? Sehol nincs tisztázva, mik az elidegenítés feltételei, mire fordítható az elidegenítés ellenértéke, fejlesztése? Netán veszteség pótlására? Igen sok a tisztázatlan kérdés. Az ésszerű és meghatározott mértékű csereügyletnek, bérleteknek, kezelésbe adásnak nem vagyunk ellene. Nem valószínű, hogy az állami erdők vállalati tulajdonjoga bármit is megoldana. Nézzünk szét Európában, hogy és miképpen működik — általában a társadalom, a kormány és az erdészeti dolgozók megalgedésével, kiegyensúlyozottan, több évszázados szervezetben — az állami erdészet.

A gazdasági kamarán belül a gazdasági vezetők érdekképviselői szervezete csak átmeneti jellegű, s addig van rá szükség, amíg Magyarországon *egyértelműen nem rendeződnek a tulajdoni viszonyok* — mi minek sietünk? Kiknek az érdeke ez a sietés?

A központi *Erdőfenntartási Alap* képzésének törvénybe foglalásával mindenki egyetért. A szabályok részletes kidolgozására kapjon a MÉM-miniszter megbízást és azt szektormentesen, valamennyi „*erdőre*” kiterjedően, a szaktársadalom egyetértésével dolgozza ki. A képzés és a felhasználás legyen nyílt, de ne csak a felhasználás főbb irányai, hanem az egyes gazdálkodók hozzájárulása és részesedése tekintetében is.

Ha egyszer erdő (hogy mi az erdő, azt viszont mielőbb tisztázni kell), akkor erdőterv szerint kell benne gazdálkodni. Ez alól törvény ne adjon kivételt. Hogy a tervek differenciálása területi nagyságtól, állományviszonyoktól, tulajdonostól legyen-e függő, azt a miniszter általánosságban, és ha szükséges, egyedi esetekben határozza meg. Azt minden erdőtulajdonosnak tudomásul kell venni, hogy az erdő közkincs is, és abba a társadalmi érdekek is a szakmai követelmények biztosítására az államnak — mint a társadalom képviselőjének — beleszólási joga van.

Az erdőtervek erdőfelügyelőségi jóváhagyása az erdőtervek bizonyos szintű degradálása. Sokkal nagyobb súlva és tekintélye van a MÉM által jóváhagyott terveknek, mint lesz — a szabadabb tervezési szemlélet, eltérő felügyeleti felfogás miatt nem egységes szemléletű, felügyelőség által jóváhagyott terveknek. Az ágazat vezetői — köztük *Káán Károly* is — elismerték az erdőtervek jelentőségét és nem sajnálták a jóváhagyásra fordított szellemi energiát és időt.

Az erdők nyilvántartásba vételével, erdőrendezési adattár létesítésével és folyamatos karbantartásával — mint állami feladattal — mindenki egyetértett. Megoszlanak viszont a vélemények az erdőtervek költségeivel kapcsolatban. Legtöbben — mivel az erdőtervek össztársadalmi érdekből készülnek — nem értenek egyet azzal, hogy a gazdálkodók az erdőtervért térítést fizessenek. Mások a tervek készítését térítéssel hatósági szolgáltatásnak ismerik el. A fejlett államokban az erdőtervről a gazdálkodó gondoskodik, azt bárkivel, térítés ellenében, elkészítteti — vagy maga készíti, pl. az állami erdőkben, az országos erdőleltár költségeit az állam viseli. Hiányzik a jogszabály módosításából az a régi és indokolt javaslat, hogy az erdőterv módosításához — mint általában minden terv módosításához — a tervező vagy tervezőszervezet egyetértése szükséges, illetve egyet nem értése esetén a miniszterium dönt.

Összefoglalva az ETV-módosítást: a jelenlegi jogszabály-módosításokban közgazdasági és jogi megfontolások kerültek előtérbe, a szakmai érdekek háttérbe szorultak. A vállalati, gazdálkodói érdekek megelőzik az erdő, a társadalom érdekeit. Nem követi azt a fejlett államokban elfogadott irányzatot, ahol maga az erdő, az erdő fejlesztése, az erdők egészségi állapotának megőrzése a fő, az erdő humán-ökológiai szerepét az egyéni, a vállalati érdekek elé helyezik.

A választmány felelősségteljes vita után úgy határozott, hogy szükségesnek tartja a törvényjavaslat visszavonását, ill. napirendről való levételét, egyidejűleg felhatalmazza az egyesület vezetőit, hogy a szükséges lépéseket tegyék meg. A kialakult véleményt a következő állásfoglalás részletezi:

ÁLLÁSFOGLALÁS

Az Országos Erdészeti Egyesületben a hosszú évek óta tartó viták eredményeképpen kidolgoztuk az erdészeti politika alapelveit és a MÉM-mel való megállapodás szerint folyamatban van az erdőtervény módosításának előkészítése és megvitatása, melynek befejezését — egyetértésben a MÉM-mel — a jövő év végére terveztük.

Meglepődve értesültünk a sajtóból, hogy az erdőtervény módosításának javaslata már az Országgyűlés előtt van. A szövegszerkesztés a MÉM-ben, szűk hivatali körben folyt, a vállalatvezetők is csak utólagosan — a minisztertanácsi jóváhagyás után — kaptak 20 perces tájékoztatást.

Véleményünket — melyet mai ülésünkön alakítottunk ki és amelyben egyhangúlag egyetértettünk — az alábbiakban foglaljuk össze:

1. Az erdő tulajdonát minden előzetes, a kezelésre vonatkozó előírás, ill. szabályozás nélkül, társasági vagy magántulajdonba adni nagyon könnyelmű, sőt felelőtlen lépés lenne. Vannak országok, ahol közösségi erdőt magántulajdonba adni nem lehet (Svájc, NSZK).

2. Köztudott, hogy az erdőgazdálkodás jellegzetességei miatt az ésszerű gazdálkodáshoz egy — a körülményektől függő — területnagyság szükséges. Ezen belül is van a különböző korú és értékű állományoknak egy szükséges aránya. E két ok miatt az erdőterület szétaprózásának nem szabad utat nyitni. Az egész világon a szétaprózódás megakadályozására és nagyobb tömbök kialakítására törekszenek.

3. Hiányzik a kis területű és szétszórott tsz-erdők sajátosságait is figyelembe vevő szabályozás. Hol és mikor lehet kivételt tenni és mely esetekben kell szigorúan betartani az általános szabályokat? Mikor és hogyan lehet váltógazdálkodást folytatni, az új telepítésű erdőkben mi maradhat az erdőgazdaság része, mi nem?

4. Amíg nem készül el a tulajdoni kérdésekről az általános szabályozás, addig az erdőtulajdont sem lehet definiálni. Először az alkotmányt, a PTK-t és a ki-sajátítást is módosítani kell. Ez pedig a törvény tervezett életbe lépéséig 1989. július 1-ig, nyilván nem történhet meg. Ezen okok miatt, a módosítási javaslat anarchiához vezetne, a felmérhetetlen szakmai károkon kívül.

5. Az ültetvények fogalmának bevezetéséről, az erdőtervek elkészítéséről, engedélyezéséről és módosításáról, valamint az erdőfelújítási és -fejlesztési alapról javasoltak teljes körű hatása beláthatatlan károkat okozna. A károk elkerülése csak sokkal gondosabb szövegezéssel lenne elkerülhető.

6. Az előbbi állásfoglalásunk főként szakmai megfontolásokon, évszázados tapasztalatokon és a nemzetközi gyakorlaton alapul. Fölhívjuk a figyelmet arra is, hogy az előterjesztés szerint a PM, az OT, az MNB, a legfőbb ügyész és a Legfelsőbb Bíróság — vagyis a gazdaság irányításának és a jogállamiságnak legfőbb letéteményesei — nem értenek egyet a tervezett módosításokkal. Tudomásunk szerint ezeken kívül a KVM, a TOT, a Medosz és részben az MTA sem ért egyet a tervezettel.

7. Az előbbi okok miatt, javasoljuk a törvényjavaslat visszavonását, ill. napirendről való levételét. Úgy gondoljuk, hogy az ilyen, rosszul előkészített törvényt módosítások nem szolgálják a stabilizáció gyorsítását, hanem csak tovább növelik a bajokat. A visszavonást az is indokolja, hogy meg kell várni azokat a törvényt módosításokat, ill. új törvényeket, amelyekkel az erdőtörvénynek összhangban kell lenni. A nagy sietséget semmi sem indokolja, hiszen jelenleg az erdőgazdálkodás ún. „sikerágazat”.

8. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy állásfoglalásunk nem konzervatív, nem akarjuk megakadályozni a vállalati átalakulásról és a társaságokról hozott törvények végrehajtását. Erre biztosan lehet az erdőszetben is megoldást találni. Csak azt szeretnénk kérni, hogy legalább az erdőtörvény vegye figyelembe az erdőgazdálkodásnak minden más ágazattól eltérő sajátosságait, valamint hazai és nemzetközi, évszázados tapasztalatait.

A választmány egyhangú szavazással felhatalmazta az egyesület elnökét és főtítkárá, hogy az állásfoglalás lényegét kifejező levelet intézzenek dr. Szűrös Mátyás, az Országgyűlés elnökéhez, azzal a kéréssel, hogy ha lehetséges, az erdőtörvényt módosító javaslatot ne terjesszék döntés végett az Országgyűlés május 30-i ülészaka elé.

Ezután az új erdőtörvénynek — az OEE erdőtörvény-bizottság által javasolt téziseit ismertette a főtítkár:

- az erdő társadalmi jelentőségének meghatározása,
- erdők funkciói,
- az ET célja
- az erdők fenntartása, bővítése, védelme
- az erdők által termelt termékek hasznosítása
- az ET hatálya
- kizárólagosan az erdőre vonatkozzon
- szükséges az erdő pontos definiálása: 1. területe; 2. jellege: természetszerű, kultúr, feltétlen, nem feltétlen; 3. elsődleges rendeltetés; 4. termelési cél szerint (ültetvény, fásítás, csemetekert, fűztelep stb., nem erdő)
- tulajdonjogi és használati kérdések
- állami tulajdon maradjon állami tulajdonban
- gazdálkodási szabályok legyenek függetlenek a tulajdoni helyzettől (kivétel a minimális területű magánerdő)
- erdőbirtokossági társulások önállóan gazdálkodhassanak
- szabályozni kell az állami erdők átruházásának feltételeit
- erdőgazdálkodás alapelvei
- mindenekelőtt tartamos erdőgazdálkodás a fő cél. Határozottan ki kell zárni a jövő felélésének lehetőségét. Az erdőnek a jelenleginél sokkal nagyobb fontosságot kell biztosítani a társadalom nem anyagi természetű javainak kielégítésében és az emberi környezet védelmében
- erdőterv alapján kell gazdálkodni
- erdőfenntartási és fejlesztési alapot kell képezni
- erdőfelújítások törvényes garanciája
- szakszerű, differenciált gazdálkodás biztosítása
- szakember-foglalkoztatási kötelezettség
- erdőgazdálkodók felelőssége
- erdővédelem
- komplex védelmi programot kell kidolgozni, a talajvédelemtől az újkori megbetegedésekig terjedőleg
- tisztázni kell az őrzés és az erdőben tartózkodás rendjét
- erdészeti igazgatás
- erdőfelügyeleti intézmény törvényszintű rögzítése

A választmány állást foglalt a tekintetben, hogy az erdőtörvény csak az alapvető törvények elfogadása után kerüljön az Országgyűlés elé. Kéri a törvénytervezet széles körű társadalmi vitáját és a viták során kialakított egyesületi álláspontok figyelembevételét.

Végül az új vadászati jogszabályokkal kapcsolatos egyesületi állásfoglalás megvitatására került sor, ugyancsak a főttkár előterjesztésében. Az OEE 1978-, 1986-ban már részletesen foglalkozott az új vadászati törvénnyel. *Dr. Tóth Sándor*, MÉM—EFH-hivatalvezető-helyettes a vadgazdálkodási szakosztály ülésén adott tájékoztató alapján, az alábbi OEE-állásfoglalás elfogadását javasolta.

Az OEE egyetért a külön vadászati jogszabállyal. A jogszabály rögzítse a következőket:

- a vadászati jog az ország egész területén a föld tulajdonosát, kezelőjét (használóját, alanyi jogon illeti meg;
- a gazdálkodó vadászati jogát saját kezelésében hasznosítja vagy vadásztársaságok részére haszonbérbe adja;
- vadászterületek minimális nagysága nagyvad esetén 4000 ha, apróvad esetén 1000 ha;
- bérbe adás esetén a haszonbérleti szerződést a vadásztársaságokkal a terület tulajdonosa köti meg(több tulajdonos esetén a bérelt területből legnagyobb aránnyal rendelkező tulajdonos — egyeztetve a többi tulajdonossal, magán földtulajdonosokat a helyi tanács képviseli);
- a vadászatra jogosult köteles az erdő vadtűrő képességének megfelelő vadgazdálkodást folytatni;
- a vadászterületen a vadgazdálkodási terv szerint kell gazdálkodni (erdőterületen szorosan kapcsolódjon az erdőtervekhez — egyidejű készítés, revízió, értékelés stb.);
- a vadászatra jogosult köteles megtéríteni a szarvas, dám, őz, vaddisznó és muflon által okozott kárt.

E jogszabály kialakítását is előzze meg széles körű, nyílt társadalmi vita és a viták során kialakult egyesületi álláspontot vegyék figyelembe.

A vitában részt vettek és véleményüket kifejtették: *Lustyik János, Osztrogonácz János, Németh Gizella, dr. Bársony Lajos, dr. Vidovszky Ferenc, dr. Király László, Barátossy Gábor, Bolla Sándor, dr. Anda István, dr. Ott János, dr. Király Pál, dr. Csötönyi József, dr. Tóth Sándor, Schmotzer András, dr. Göbölös Antal, dr. Marjai Zoltánné, dr. Péti Miklós, Murányi Róbert, Bánó László, dr. Balázs István.*

Az erdőtörvény módosításáról benyújtott javaslat vitájának elhúzódása elvette az időt az eredetileg fő napirendi pontnak szánt témától, az „Erdészeti politikánk megújításának alapelvei” c. anyag vitájától. Az anyagot az egyesület elnöksége f. évi. január 31-én már megvitatta, általánosságban elfogadta és úgy határozott, hogy közbenső munkaanyagként küldjük meg a MÉM—EFH-nak. Ez meg is történt. Anyagunk felhasználásával készült el az EFH előterjesztése a MÉM koordinációs bizottsága részére, amely elfogadta az előterjesztést. Tehát jelenleg létezik az erdészeti politika alapelveinek egy olyan megfogalmazása, amely tárcaszinten hivatalosnak tekinthető és részben tartalmazza az OEE-ben összegyűjtött gondolatokat is. Ilyen helyzetben a válaszmány elhalaszthatónak tartotta a vitát, de szükségesnek olyan kiegészítését, amely után az OEE által kidolgozott erdészeti politikai alapelvek a szakmai közvélemény minden fontos gondolatát megőrzik a jövő számára, függetlenül attól, hogy az állami vezetés pillanatnyilag mivel ért egyet. Ezért arra kéri az elnökök elsősorban a válaszmány tagjait, ill. az OEE minden tagját, hogy f. évi szeptember 30-ig szíveskedjenek megírni észrevételeiket, azt, hogy mivel egészüljön ki a szöveg, mi módosuljon, mi maradjon el.

★

Az erdő- és vadgazdálkodási törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot az Országgyűlés a május 30-i ülésén nem bocsátotta vitára, azt átdolgozásra visszaadta az előterjesztőnek.

Az oktatási és közművelődési bizottság, 1989. május 5-én, kibővített ülést tartott a középfokú szakmai képzés helyzetéről, időszerű kérdéseiről. Vitaindító előadásában dr. Keczer Tamás, a MM főosztályvezetője általános elveket rögzített: konverálható, széles alapismereteket, kevesebb szakmai ismeretet adjon az iskola. A speciális képzés a termelőszférára vár. Új jelentőséget kap az átképzés, amely összefügg a munkahelyteremtéssel és munkaerőpiaccal. A középfokú képzés strukturáját illetően a jövőbeni feladat a 3 éves szakképzés merevségének feltörése, a gyakorlati képzés minőségi javítása. Erősíteni szükséges a technikusképzés 4+1 éves megoldását, illetve új formákat (pl. gimnáziumi érettségi utáni lehetőséget) is ki kell dolgozni. Dr. Wallendums Árpád főelőadó a MEM részéről, vitaindítójában első-sorban a mezőgazdasági (ezen belül az erdész) képzés sajátosságaira hívta fel a figyelmet: hangsúlyozta a középnagyságú intézetek előnyét, a gyorsabb váltásra való alkalmasságuk, a tárgyi és személyi feltételek jobb biztosítási lehetősége miatt. Számolni kell a rövidebb idejű szakmai képzés gondolatával, illetve a szakmai és általános művelődés nyújtásának szétválasztásával. A MAE véleményét is tolmácsolta, miszerint a 2+3 éves technikusképzés forma nem vált be. Dr. Ott János üzemigazgató a foglalkoztató, az alkalmazó szemszögéből vette kritika alá a szűkebb erdészeti képzést. A szakmunkásképzés gondoljai között említette a fiatalok pályaválasztást, a szakmai oktatók felkészültségének differenciáltságát, a gazdálkodók bánásmódját a fiatal szakmunkásokkal. A technikusképzésről szólva, szétválasztandónak tartja a műveletésre, a munkacapatokat irányító, szervező funkcióra és a kerületet őrző-védő erdész (hagyományos) feladataira való felkészítést. Mindkettőre szükség van, de akkor a technikusképzésben nem szabad konokul ragaszkodni az eddigi gyakorlathoz. Az iskolák képviselőiben dr. Bárony Lajos, a soproni szakközépiskola igazgatója villantott fel néhány tanulságos gondolatot. Nehéz szolgálni az iskoláknak a gyorsan változó gazdasági élet követeléseit, hiszen a jelenlegi technikusképzési tanterv is csak kísérleti jellegű és még csak a 4. évfolyamnál tartunk. Egyfajta értelmes stabilizációra van szükség, mert a kevés iskolát kívánó szakma könyvvellátása — többek között — ezért is katasztrofálisan rossz. Nem használ az iskoláknak a különféle irányítási és felügyeleti rendszer keveredettsége. A magas színvonalú oktatáshoz jó tárgyi feltételek és kiváló szakemberek kellenének, de a pedagóguspályán dolgozók anyagi megbecsülése napjainkban messze elmarad a hasonló korú, gazdálkodási szférában dolgozókéétól. Káros hatását hosszabb távon is érezni majd.

A vitában részt vett és felszólalt: Simon László, Vadász László, dr. Bányai Jenő, Kiss Vince, dr. Rákos Istvánné, Zachar Miklós, dr. Herpay Imre. Fröhlich András vitavezető összefoglalója után dr. Keczer Tamás adott még választ néhány felmerült kérdésre és adott újabb információkat.

A tanácskozás után a résztvevők az iskola főépületi folyosóján ünnepségen vettek részt. Ezen a napon emlékeztek meg Teodorovits Ferencről, az intézet kiváló igazgatójáról, aki 1891-től 1921-ig állt az iskola élén. A méltatlanul elfelejtett egyesületi tagunk halálának 60. évfordulója alkalmával egy dombormű felavatására került sor. Dr. Herpay Imre, az OEE elnöke mondott ünnepi beszédet és leplezte le Füz Vera szobrászművész alkotását. Jelen volt az ünnepségen és koszorút helyezett el Teodorovits Ferenc leánya, Maklár Ernőné és családja. Egyesületünk nevében dr. Király Pál és Zachar Miklósné koszorúzott. Az iskola nevében két tanuló helyezett el a megemlékezés virágait az emléktáblán. A kedves ünnepségen közreműködött a Kiss Ferenc Szakközépiskola, az ásatthalmi általános iskola és óvoda. Az Erdészhimnusz hangjaival ért véget az ünnepség, amit a madarasi ifjúsági zenekar adott elő. A rendezvény valamennyi résztvevőjét az iskola közös ebédén látta vendégül.

(Fröhlich András)

*

A tájfejlesztési és környezetgazdálkodási szakosztály, illetve annak debreceni csoportja, valamint a Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. mezőgazdasági és élelmiszeri osztálya szakmai bemutatóval kapcsolt, kihelyezett ülést szervezett Püspökladány térségében. Dr. Kódsi Árpád osztályvezető-helyettes és Zólyomi Ferenc, a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság üzemigazgatója bemutatta a mezővédő erdő-sávok szerepét, mint a tájfejlesztés és környezetgazdálkodás gyakorlatban létesített példáit, jellemezte. Dr. Kapusi Imre, az ERTI Kísérleti Állomás igazgatója. „A racionális földhasználat lehetőségei, kedvezőtlen alföldi termőhelyen” c. témakörben. meggyőző tájékoztatást adott azokról az eredményekről, amelyek alapján a tisztántúli szikfásítási kísérletek tapasztalatai szélesebb körben és hosszabb távon

hasznosíthatók gazdasági értelemben is. Az Ágota-pusztai, illetve a makkodi terület-részek összehasonlításából nyilvánvalóan érzékelhető volt az alkalmazható fajok tájfejlesztő, vízgazdálkodást segítő szerepe. A fizikai, kémiai és biológiai melioráció megfelelő arányú alkalmazásával szinte szigetszerűen visszaalakult a tájegység természetet megközelítő ökológiai állapota a maga növénytakarásával és kísérő madárvilágával, amely az aktív természetvédelmet is reprezentálja. Kár, hogy a gyakorlatban hasznosítható kutatási tapasztalatok összegzése, újragondolása a jelenlegi kutatási témákban nem érvényesül. *Kállai Ferenc*, a November 7. Tsz elnöke közreműködésében a jelenlevők tapasztalhatták azt, hogy a tájegység szakterületi képviselőinek (mezőgazdász, erdész, állattenyésztő, vízgazdálkodó, természetvédő) és vezetőinek jól összehangolt együttműködése hatványozottan eredményes.

A szakosztály megtárgyalta az 1989. éves munkatervét. A tagság a látottak és az elhangzottak alapján rendkívül hasznosnak és tanulságosnak értékelte a rendezvényt. *Dr. Dobos Tibor*, a szakosztály elnöke, összefoglalójában megerősítette, hogy a tájfejlesztés keretében a területen érintettek jó szakmai összehangolásával, együttműködésével, érdekviszonyaik megfelelő érvényesítésével igen nagy tartalékok szabadíthatók fel a környezetgazdálkodás javára. Megköszönte *Nádor József* szervezőmunkáját, valamint a közreműködő szervek és intézmények segítőkészségét. Hangsúlyozta, hogy a szakosztály a jövőben is nyitott azon szakemberek számára, akik komplex szemlélettel, egy adott térség problémáinak megoldásán munkálkodnak, és együtt kívánnak működni a hasonló tapasztalatokkal rendelkező intézményekkel, szervekkel az eredmények terjesztésében, az új eljárások hasznosításában.

(*Dr. S. Nagy László*)

*

A vadgazdálkodási szakosztály vitadélután keretében ismerkedett meg *dr. Tóth Sándor* MÉM—EFH-hivatalvezető-helyettes előadása nyomán az új vadászati jogszabály tervezetével. Az előadást kérdések, válaszok és vita követte.

*

Az erdészettörténeti szakosztály budapesti ülésén *dr. Oroszi Sándor* tájékoztatta a szakosztályt az elmúlt szakosztályülés óta eltelt időszak eseményeiről, illetve tervekről, amelyet *dr. Kovács János* egészített ki. *Dr. Hiller István* tájékoztatta a résztvevőket a nemzetközi erdészettörténeteszek tervezendő rendezvényéről, és a soproni erdészeti múzeum jelenlegi helyzetéről. *Dr. Ghimessy László* „A Nagy Francia Enciklopédia és az erdészet” címmel tartott előadást. Bevezetőjében szövege a téma időszerezéséről, hiszen az idén emlékezzünk meg a francia forradalom 200. évfordulójáról. Előadásában kitért az enciklopédia keletkezésének általános körülményeire, majd részletesen ismertette az enciklopédia egyes címszavait, amelyben a faipari és vadászati anyag található. A témakörhöz kapcsolódóan *dr. Hiller István* a könyvkereskedelem és a könyvtárak védelme érdekében emelt szót és a könyvkiadás nehézségeit is felemlítette. *Dr. Csöre Pál* a könyvkiadás nehézségeiről szólva, a könyvtérjesztés hibáira is rámutatott. *Dr. Király Pál* tájékoztatta a megjelenteket az „Erdei Alap” készülő változásáról. Ezt követően *Mészáros Gyula* előadása következett, *Greiner Lajosnak* egyetlen, 150 éve megjelent, „Beiträge zur Kenntniss und Verbesserung des ungarischen Forstwesens und des Forstwesens im Allgemeinen” c. művéről. Az előadó fejezetenként vette sorra a mű egyes részeit. Kiemelte a magyar erdészeti ügyben tett javaslatát. Példákon mutatta be a Greiner-féle fatermési táblák adatainak mai időszerűségét, használhatóságát. *Dr. Kollwintz Ödön* hozzászólásában az összesfára vonatkozó táblázatok használhatóságát kérdőjelezte meg, hiszen a vékonyfa többnyire úgyis a vágásterületen marad. *Dr. Király Pál* a Greiner-féle táblák készítésére kérdezett rá. *Szakács László* az Eszterházy-féle üzemtervek és a Greiner alkotta fatermési táblák összefüggéseire mutatott rá.

A szakosztályülés a továbbiakban vitával, hozzászólásokkal, időszerű kérdések megbeszélésével ért véget.

(*Dr. Oroszi Sándor*)

A szerkesztőbizottság második negyedévi ülésén az 1—4. lapszámokkal kapcsolatban különösebb észrevétel nem merült fel. A bizottság megtárgyalta az egész évi szerkesztési program szerint a közeljövőben sorra kerülő laptervekben szükségessé váló módosításokat. Megmutatkozott ezúttal, hogy a szerzőknek kézírataik sorsáról való rendszeres tájékoztatása, a várható közlés előrejelzése még ilyen feltételes módon sem célszerű, és ettől a bizottság a jövőben továbbra is eltekint.

Varga Béla szerkesztőbizottsági tagnak a lap sorsát illetően hallható meglemondáktól indított javaslatára a szerkesztőbizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy ragaszkodik a lapnak idestova ötnegyed százados státuszához — a lap maga az egyesület, az az egyetlen kapocs, ami az országban szétszórott erdészszakot összefogja —, a várhatóan nehezedő körülmények között előfordulhatnak szükség megoldások, de mindenképp ragaszkodnunk kell hozzá!

A HELYI CSOPORTOK ÉLETÉBŐL

A **bajai csoport** kezdeményezésére a Gemenci ÁEAVAG Pörbolyön, az erdészet előtti parkban művészi fafaragású kopjafát állított a 6. éve elhunyt **Barabás Ferenc** 66. születésnapján, a jó gyakorlati érzékű, embereivel bábni jól tudó és sok ifjú szakembert a szakma gyakorlati rejtelmeibe bevezető, közszerepetnek örvendett, erdélyi származású erdészvezető emlékére. Az ünnepi megemlékezést **Papp László**, a gazdaság igazgatója, a helyi csoport elnöke tartotta, akinek Barabás Ferenc az első főnöke volt.

A csoport önköltséges tanulmányutat szervezett tagjai és családtagjaik számára a havasi rózsavirágompás Jeli Arborétumba.

(Tóth Imre)

*

A **balassagyarmati csoport** „A fazgazdaság beruházási politikája” témakörben vitadélutánt szervezett. **Tóth József**nek, a helyi csoport elnökének üdvözlő és megnyitó szavai után — köszöntve **Gáspár-Hantos Géza** főtítkárt is, aki a jeles rendezvényen megjelent — **Gémesi József** MÉM—EFH ágazatgazdálkodási osztályvezető témaköri előadása következett. Beruházási politikánkat a jelenlegi politikai-gazdasági átalakulásba ültetve mutatott rá a fazgazdaság azon adottságaira és függőségeire, amelyekről fennmaradásunk és fejlődésünk várható erdőgazdálkodásunk egész területén. Részletesebb elemzése során síkra szállt az erdőtörvény átalakítása és az erdészeti politika megújítása mellett. A hozzászólások kapcsán **Gyürky János** az erdészeti kistermelés helyi alkalmazásáról szólt; **Fodor Imre** az Erdőfenntartási Alap méltánytalan voltáról emlékezett; **Zorván Györgyné** az egységes erdőérték-számítási útmutató kialakítását vetette fel. Hozzászólott főtítkáruk is, és javasolta a véderdő fogalmának egységes meghatározását, az erdőműve-

lés gépesítésének fokozását. Elmondta, hogy a vadászati törvényhez az OEE is szakvéleményt adott: legyen a vad a terület kezelőjéé, az erdei vadkár elbírálása szempontjából legyen azonos a mezőgazdasági vadkárrel stb.

Tóth József, a helyi csoport elnöke bejelentette, hogy **Tóth Ágoston** titkári megbízásáról 1989. február hó 1-jével lemondott. A csoport titkárválasztó taggyűlése az 1990-ben történő OEE-választásokig **Zorván Györgynét** megbízta a titkári teendők ellátásával.

*

A **miskolci csoport** mikológiai szakcsoportja klubnapot szervezett. **Aranyosi István** szakcsoportelnök megnyitója után **Bathó Attila** összefoglaló ismertést adott a galócafélekről, és kiemelte azok ismertetőjeleit, gyűjtési lehetőségeit, valamint ehető és mérgező voltukat, tulajdonságaikat. Ezután **dr. Bonz Károlyné** megemlékezést tartott **Kalthenbrunner Károly** orvosmeteorológus születésének 100. évfordulója alkalmából, amelyben megemlékezett nevezett életéről és a szakma érdekében kifejtett tevékenységéről. A rendezvényen jelenlevő **Teszár Tibor**, az OEE Mikológiai Társaság alelnöke, előadás keretében tájékoztatást adott a gombarendszertanról, a határozók összeállításáról, azok alkalmazásának módszereiről. Ismertette az eddig külföldön és hazánkban megjelent határozókat és alkalmazási lehetőségeiket. Tájékoztatást adott a közeljövőben megjelenő magyarországi gomba-határozó helyzetéről is.

A csoport közreműködésével **Kazincbarcika** város vállalta a város 35 éves évfordulója alkalmából fásítási ankét megszervezését. Megnyitójában **Radó Gyuláné** mb. tanácselnök meleg szavakkal köszöntö meg a rendező szerveknek, hogy megkaphatták a rendezés jo-